

RAPPORTAGE Meet, Greet & Eat (MGE) d.d. 2 juni 2015 **Inhoudelijke Samenvatting Panel Debat Winwide + Evaluatie**

Inleiding

Directeur en oprichter van WINWIDE en initiator van het AlleTonenTafels concept, Sandra Frasz opende de avond en leidde het programma in. Zij introduceerde drs. Evelin Witt, Humanisticus die de aanvullende lezing over het Europese Christendom zal geven. Ook benadrukte Sandra dat het afondingsdebat van de wereldgodsdiensten en levensbeschouwingen niet de afronding is van de hele cyclus Wereldgodsdiensten & Filosofische Stromingen. Na de zomer komen de filosofische stromingen weer aan de orde. In oktober zal Evelin een kennisuitwisseling verzorgen over het Humansme en drs. In Liem zal in november een lezing geven over filosofie en economische systemen. De afronding van de gehele cyclus zal plaatsvinden op 18/12 in de vorm van een 'Lichtjes Feest' met muziek gericht op onze cyclus en een informatie markt over oude en nieuwe religies/levensbeschouwingen.

Later op de avond leidde Henriette de Lange, een van de 2 debatleiders, het Panel debat in. Zij benadrukte het bijzondere van deze kennis uitwisseling met vertegenwoordigers van 6 verschillende wereldreligies. Ze benadrukte ook het voorrecht en belang om hier vanavond bij WINWIDE geheel onbevangen vanuit een open venster naar de verschillende levensbeschouwingen te kunnen kijken en dit debat te kunnen meemaken open en vrij, los van aannames en vooroordelen.

Liz Oosterbaan, de 2de debatleider legde de vorm van het debat uit. Het debat bestaat uit 3 panels, een Expert Panel met de sprekers die de kennisuitwisseling van de verschillende levensbeschouwingen bij onze MGE's hebben gepresenteerd, een Publiek Panel met experts die het publiek vertegenwoordigen en WINWIDE's panel die de 2 stellingen poneren aan het Expert Panel. Liz introduceerde vervolgens de verschillende panelleden aan het publiek:

Expert Panel:

- Boeddhisme: drs. In Liem, econoom en leermeester Boeddhisme/Hans Prins, haar leerling
- Christendom Europa: drs. Evelin Witt, Humanisticus
- Islam: drs. Azzedine Ahod, docent Arabisch, Islam en Frans.
- Jodendom: Marianne van Praag, Rabbijn
- Hindoeïsme: Rev. Fr. Dr. Avin Kunnekkadan, priester
- Taoïsme: Hetty Mouyal, Tai Chi leermeester

Publiek Panel:

- Boeddhisme: Claude Acker, lid v.d. orde van Interzijn (leer-meester Thich Nhat Hanh)
- Christendom Europa: drs. Marianne Beelaerts, afwezig door een onverwachte dringende afspraak
- Christendom Internationaal: dhr. Hans Campman Vz. Universal Peace Federation Nederland (UPF)
- Islam: Gurbuz Yalcin, Imam
- Jodendom: Jaap Mulder, lecturer, Klezmer music, afwezig door griep.
- Hindoeïsme: dr. Victor van Bijlerts, godsdienstwetenschapper, Hindoeïsme en docent VU
- Taoïsme: drs. Jan-Peter Mout, leerling Taoïsme

WINWIDE Panel

- Debat leiders: Henriette de Lange/Liz Oosterbaan
- Multiculturele panel en schriftelijke registratie: Diana v. Ringelenstein, dr. Karl Mess; Luisa Gorelli; Sandra Frasz, en gast dr. Ton de Kok en auteur van het boek *Wat is God?*
- Stelling inbrengers: Sandra Frasz, 1ste stelling en Ton de Kok, 2de stelling

Panel Debat - Stelling 1

Een religie kan/mag niet eigentijds emanciperen (zich ontwikkelen).

Expertpanel

REACTIES

- **Islam:** de manier waarop je mag veranderen is mogelijk in de Islam, maar de basis kan niet veranderd worden. De Islam stelt dat je moet leven in vrede met iedereen. De flexibiliteit van de Islam zit in het open zijn naar anderen, maar de basis blijft heilig.
- **Boeddhisme:** De eigen (persoonlijke) negatieve aspecten kun je verminderen en de positieve aspecten kun je vermeerderen bij het emanciperen in je levensbeschouwing. Het Boeddhisme stelt dat het geluk en lijden komt door eigen handelen. Negatieve handelingen dienen te worden vermeden door positieve handelingen te ontwikkelen. Kijk vooral naar jezelf, niet naar andere religies/levensbeschouwingen.
- **Hindoeïsme:** De ontwikkelingen zijn helemaal open en kunnen worden ontwikkeld door de 3 energieën, namelijk het AOM of AUM.
 - A symboliseert ons waak-bewustzijn
 - U symboliseert ons droombewustzijn (denken, voelen, wensen, willen)
 - M symboliseert ons diep-slaap-bewustzijn. (ondefinieerbare Eenheid-der-dingen).Iedereen mag een eigen energie kiezen. Emancipatie d.m.v. (intellectuele) zelfbevrijding, yoga (zelfreflectie en meditatie) en je karma (je eigen keuze voor handelen die je levensweg bepaalt) De letterlijke betekenis van karma is "handelen" of actie. Karma wordt ook wel de wet van oorzaak en gevolg genoemd. Dit betekent dat alles wat we doen (actie) een oorzaak vormt, die op een later tijdstip een gevolg heeft. Het Hindoeïsme kent geen dogma's.
- **Taoïsme:** De mens ontwikkelt en geeft vorm aan zijn leven. Vormen veranderen, een natuurlijk proces. Het bewust zijn/worden van je zelf en de ander geeft verandering en vorm in je leven.
- **Jodendom:** de maatschappij en de mensen veranderen en ontwikkelen zich constant en passen zich aan de ontwikkelingen maar wel met behoud van traditie. Het Jodendom is constant veranderd; men spreekt binnen het liberale Jodendom van een bijbelse tijd en een na-bijbelse tijd. Het Jodendom blijft zich ontwikkelen en probeert traditie te behouden, maar gaat met de tijd mee.
- **Christendom:** Gaat mee in de lijn met het gedachtegoed van het Jodendom. Daarnaast is het van belang dat de Christelijke godsdienst zich aanpast in de tijd, anders wordt deze afgedwongen, zoals wij uit de geschiedenis kunnen leren.

SAMENVATTING

- De basis van iedere religie blijft met behoud van tradities, maar de vorm en manier waarop kan constant veranderen. Er is hierover meer openheid nodig.
- Het holistisch geheel, de godsdienst/levensbeschouwing vs het individu is van belang. Hoe ga je als individu met je godsdienst/levensbeschouwing om in je eigen tijd? Zijn er pijnpunten en belemmeringsfactoren voor je persoonlijke ontwikkeling? Zo ja, hoe kun je hiermee omgaan?

Publiekspanel

REACTIES

- **Algemeen**
 - Het Publiekspanel is het er over eens dat religies zich wel moeten ontwikkelen, anders verliezen ze jonge generaties.
 - Religies hebben echter ook dogma's. De basis van deze dogma's/leerstellingen kunnen veelal niet worden veranderd; wel zijn er altijd mogelijkheden om te leren hoe hiermee om te kunnen gaan in de eigentijd.
 - Er is een spanning tussen religie op individueel niveau en op godsdienst/leer-niveau. Maar uiteindelijk staat niets ontwikkelingen (emancipatie) van godsdiensten en levensbeschouwingen in de weg.

- **Specifiek**

- *Islam*: Is het er mee eens dat Religies en Levenbeschouwingen kunnen emanciperen. Wil men vrede hebben, dan kan men niet om de Dogma's/leerstellingen heen. De basis van dogma's kunnen in het algemeen niet doorbroken worden, maar mensen moeten wel met elkaar in contact blijven en meegaan in de tijd.
- *Hindoeïsme*: verandering is zeker mogelijk door zelfontplooiing van het individu en bevrijding. Basis van de religie blijft hetzelfde. Zelfbewustzijn en zelfontplooiing van het individu is de grootste kracht in de samenleving.
- *Taoïsme*: Er is constante beweging in het leven zoals het water beweegt in de natuur en vormen veranderen. De leer van het Taoïsme heeft geen godsbeeld en heeft een sterke verbinding met de natuur. De beweging van vrouwelijke en mannelijk energieën, het Yin en Yang vraagt/dwingt een natuurlijke emancipatie ontwikkeling af in het leven en de eigentijd.
- *Christendom*: Door elkaar steeds meer via Internet op te zoeken gaan we steeds meer globaliseren en dus ook ontwikkelen/veranderen. Godsdienst kan als een verzachtend medicijn dienen om afstand te nemen van een kwade omgeving en kan ook leiden tot convergentie van culturen. Een ideaal voor de mensheid zou kunnen zijn om elkaar als één grote familie te kunnen zien.
- *Boeddhisme*: ontwikkelingen/veranderingen zitten vooral in je innerlijke zelf. Een manier om Vrede te krijgen is in eerste instantie toegankelijk via je innerlijke zelf.

SAMENVATTING

- Er is een verschil tussen persoonlijke ontwikkeling en ontwikkeling als groep voor een hele religie.
- Er is wel steeds vernieuwing maar er mag geen verlies aan tradities zijn.
- Dogma's kunnen de ontwikkelingen belemmeren/in de weg staan.

De discussie van de 1ste stelling is behoorlijk uitgelopen. We zijn dan ook genooddaakt om het 2de debat kort en strak te houden wat zijn weergave geeft in de rapportage. Het muzikale intermezzo hebben we verschoven naar het einde van het debat.

Panel debat - Stelling 2

Het is mogelijk om verschillende religies dichter bij elkaar te brengen door het godsbeeld in relatie te brengen met de natuur.

Expertpanel

REACTIES

- **Islam**: de natuur kan religies samenbrengen.
- **Boeddhisme**: het lichaam is de natuur en kan worden samengebracht met de geest.
- **Hindoeïsme**: de natuur bevordert het bewustzijn en de eenvoud die wordt nagestreefd.
- **Taoïsme**: hier gaat het om bewustzijn en bewust worden van jezelf en van anderen en via de ander.
- **Jodendom**: 'iedere bloem in het boekje mag er zijn' en samen kan dit een mooie bundeling worden.
- **Christendom**: sluit zich aan bij de reactie uit het Jodendom. Diversiteit is een krachtig en kleurrijk goed.

SAMENVATTING

- Samen naast elkaar leven. Met ieder zijn eigen identiteit en in harmonie met lichaam en geest.

Publiekspanel

REACTIES

Algemeen:

- Is het nodig om religies samen te brengen als iedere religie er mag zijn?
- Wanneer de verschillende religies/levensbeschouwingen gelijkwaardig in discussie gaan dan zullen er vooraf randvoorwaarden en kaders opgesteld dienen te worden zodat ieder in zijn/haar eigenheid kan discussiëren.
- In alle religies/levensbeschouwingen bestaat een sterke relatie met een Godsbeeld of een Hogere Orde en een verbinding met de natuur.
- *Wie, of wat is God en wie, of wat is natuur?*

SAMENVATTING

- De mens is de natuur en je kunt elkaar beter begrijpen als de natuur de religies verbindt. Mens, God en de natuur zijn verweven met elkaar.
- De natuur kan een middel zijn. Het is een deel van de mens. God is natuur.
- *Maar...wie of wat is God? En wie of wat is de natuur?*

WINWIDE's Panel

INLEIDING

- WINWIDE heeft debatleiders en panelleden hartelijk bedankt voor het delen van hun kennis bij ons debat op 2 juni jl. en is erg blij dat de panelleden persoonlijk kennis met elkaar hebben gemaakt, wat dat betreft hebben we allen een mooie stap gezet in de juiste richting.
- WINWIDE heeft haar dank ook schriftelijk aan de paneldeelnemers bekrachtigd in haar email d.d. 4 juni jl. en een aanzet gegeven voor een Vervolg naar aanleiding van dit debat. De inhoud van deze mail is hieronder samengevat; zo ook het Vervolg voorstel.

SAMENVATTING

Wij zijn blij met het resultaat van het debat, omdat

- eigentijdse emancipatie van levensbeschouwingen voor alle liberale aanwezigen paneldeelnemers mogelijk is. In het bijzonder dat vanuit de monotheïstische religies er niet alleen een mogelijkheid tot eigentijdse emancipatie bestaat m.b.t. de uitingsvorm, maar dat daarnaast de aanwezige leiders ook eigentijdse emancipatie van verschillende bestaande traditionele dogma's nodig vinden, wil de mens zich verder kunnen ontwikkelen en werken aan vrede in het algemeen en voor iedereen. Wel dient men hierbij rekening te houden dat bepaalde leerstellingen (dogma's) niet veranderd kunnen worden.
- wij bij de 2de stelling niet alleen de link met het Godsbeeld natuur, maar ook in relatie tot de mens kunnen zien als een belangrijk verbindingselement, vinden wij een mooi resultaat. Wellicht een nuttig gegeven om ook aandacht te geven en dit beeld eventueel verder uit te werken.
- wij leren dat Oosterse levensbeschouwingen geen vastomlijnd Godsbeeld hebben en gerelateerde dogma's schijnen te ontbreken en deze levensbeschouwingen vrijer en opener lijken, *maar wat betekent dit? Houdt dit ook in dat de leiders van deze levensbeschouwingen meer vrij zijn om hun eigen dogma's te kunnen creëren? En wat voor gevolgen hebben deze dan..?* Enfin, genoeg voedsel voor gedachten hebben wij tijdens het debat mogen ontvangen om nader uit te werken...

Als onderdeel van het debat heeft WINWIDE naast de reacties van het Publiek Panel ook het aanwezige publiek uitgenodigd om hun reacties te geven op de stellingen van dit debat d.m.v. groene en rode kaarten. Groen is het met de stelling eens; rood is het er niet mee eens. Bij de 'rode' reacties vanuit het publiek wil WINWIDE graag stil staan en deze zwaar laten meewegen in het Vervolg van dit debat. De antwoorden op de rode reacties zijn in de para 'Vervolg' hieronder verder uitgewerkt.

VERVOLG

- Ja, inderdaad, ondanks de goede voornemens bij de liberale stromingen in de wereld religies, ziet men hedendaags nog steeds veel geweld, veroorzaakt door niet mee ge-emancipeerde dogma's binnen verschillende levensbeschouwingen. *Hoe zouden wij deze dogma's toch kunnen doorbreken en durven wij dat..?*
- Ja, inderdaad vinden wij het essentieel en in het belang van onze samenleving en daarbuiten dat de jongeren zich kunnen uiten over de dogma's die hen overspoelen, vanuit hun cultuur en/of religie en hun integratie en/of hun persoonlijke ontwikkeling in een globaliserende samenleving kunnen verhinderen, hetzij Nationaal of Internationaal.
- Een mooie ontwikkeling zou zijn om de jongeren vanuit de verschillende religies ons debat door hen te laten leiden en hun debat te laten worden. Wel is het van belang om dit op een juist moment te doen en met een goede voorbereiding. Een voorbeeld hiervan zou kunnen zijn om als eerste stap de liberale jongeren uit verschillende levensbeschouwelijke stromingen het debat te laten organiseren/voeren en hun behoefte en vragen rondom de dogma's en eigentijdse emancipatie te berde brengen onder begeleiding van geestelijke leiders. Daarna kunnen zij de meer traditionele t/m de radicale jongeren en andere niet-gelovigen jongeren bij het debat betrekken, wanneer zij dit willen en/of nodig vinden.
- Het opstellen van randvoorwaarden, gezamenlijke uitgangspunten en een ethische code zijn hier voor nodig.
- Binnen WINWIDE kunnen wij een IEP-praatsgroep opstarten om met deze stellingen een verdieping slag te maken. Deze praatgroepen richten zich op de problematiek en verdieping rondom Integratie, Emancipatie en Participatie (IEP) in onze samenleving. Dit alvast als voorloper voor een Vervolg debat.

Om het inhoudelijke verslag goed af te ronden heeft WINWIDE alle Panel deelnemers gesproken, hetzij live of via de telefoon om te horen hoe de panel deelnemers deze avond hebben ervaren en of zij nieuwe ideeën hebben hoe wij samen met het Vervolg debat verder kunnen vormgeven, wanneer zij dit willen. Zie verder para Evaluaties, Panel Debat.

Evaluaties MGE (Meet Greet & Eat) d.d. 2 juni jl.

Hieronder geven wij de resultaten van de verschillende evaluaties over de avond, bestaande uit een algemene evaluatie, een evaluatie over de aanvullende lezing 'Europees Christendom in een notendop' en tenslotte een evaluatie over het paneldebat n.a.v. de gesprekken die zijn gehouden met de paneldeelnemers. De rapportage wordt afgesloten met een conclusie.

ALGEMEEN

De avond was druk bezocht met rond 115 mensen. Het programma was intensief en wat te vol, desondanks hebben wij op tijd kunnen eindigen, dankzij de strakke leiding van Henriette de Lange en Liz Oosterbaan de debat leiders. Met een muzikale lezing over de aanwezige wereldgodsdiensten hebben Itzel Trejo Medcigo, mezzo-sopraan en Henk Mak van Dijk, pianist het debat prachtig afgesloten. We kunnen terugblikken op een intense, succesvolle avond met dank aan:

- WINWIDE's Organisatie Team
 - Muzikaal programma: Henk Mak van Dijk (piano), Itzel Trejo Medcigo (mezzo-sopraan) en Agnieszka Chabowski, Begeleiding AlleTonenKoor (ATK)
 - Beeldende Registratie: Yasir Syed
- WINWIDE's Culinaire Team voor het klaarmaken van de heerlijke maaltijd o.l.v. Marlou Cardoso en in samenwerking met Resto VanHarte's kok, Luis Tortosa.

LEZING 'EUROPEES CHRISTENDOM IN EEN NOTENDOP'

De beknopte en duidelijke lezing van Evelin de Witt is erg goed ontvangen. Deze lezing is een aanvulling op onze eerdere lezing m.b.t. het protestantisme in Nederland. Er bleek behoefte aan meer en bredere informatie over het ontstaan van het Christendom in het algemeen. Drs. Evelin de Witt, humanisticus heeft in 20 minuten het ontstaan van het Christendom in Europa weergegeven. In een vogelvlucht heeft zij de volgende onderwerpen aangereikt:

- *Welke zijn de drie monotheïstische wereldgodsdiensten?*
- *Wat zijn de fundamentele doctrines van het christendom?*
- *Wat zijn de basis principes van het christelijk geloof?*
- *Wat zijn gewijde Christelijke Sacramenten?*
- *Welke feestdagen kent het Christendom en waarom?*

- *Welke rol speelt het Oude en het Nieuwe Testament in de bijbel van het Christendom?*
- *Wie is God en wat is de essentie van het Christelijk geloof?*
- *Wat is de inhoud en rede van de Bergrede?*
- *Hoe is de verbinding van het Christendom met de natuur?*
- *Welke waarde heeft de 'man-vrouw-relatie' in het Christendom?*
- *Hoe is de relatie en invloed van het Christendom in de eigentijd?*
- En tot slot de geschiedenis van het Europese Christendom in 5 stappen...

Bovengenoemde onderwerpen zijn uitgebreid belicht in een naslagwerk, welke is uitgereikt tijdens de bijeenkomst. Deze handout/naslagwerk is erg waardevol en te vinden op onze website www.winwide.nl. Evelin zal op onze MGE in oktober de lezing over het Humanisme verzorgen. Hierbij zal zij een korte kennisuitwisseling geven over de verschillende stromingen binnen het Humanisme, waaronder het Atheïsme. Zij zal dieper op de periode van de Verlichting ingaan en haar lezing belichten in lijn met de inhoud van het boek *Wat is God?* van dr. Ton de Kok. Ton is gast deelnemer in WINWIDE's panel. Evelin zal dit in overleg met de auteur doen.

PANEL DEBAT

Hierbij de reactie van de panelleden op het debat en het vervolgvorstel:

Algemeen

- **Waardering:** Alle panel deelnemers hebben WINWIDE ontzettend gecompimenteerd met de durf om dit thema neer te zetten en vooral de manier waarop wij het totale programma hebben vormgegeven, de voorzichtige zorgvuldige aanpak, de muzikale omlijsting en het heerlijke eten. De panelleden doen en denken allen graag mee in het Vervolg en vinden het een uitstekend idee om in de toekomst de jongeren het debat verder te laten leiden onder begeleiding van hun geestelijke leiders. Zij sluiten zich graag aan bij de hoofdlijnen, zoals geschetst in WINWIDE's eerdergenoemde email d.d. 4/6 jl.
- **Resultaat:** Iedereen beseft dat dit een eerste kennismaking is, en slechts een stap(je) in de goede richting. Men begreep dat WINWIDE slechts een faciliterende rol in het vervolg kan spelen en dat de geestelijke leiders met hun kennis de leidende rol zullen moeten overnemen.
- **Dogma's:** Niet iedereen was even gelukkig met de manier waarop er tijdens het debat over de dogma's is gesproken. Ideeën zijn aangedragen hoe deze dogma's in de toekomst kunnen worden benaderd, bijv.
 - In sommige religies spreekt men niet van dogma's (Hindoeïsme) en zijn de dogma's meer disciplinaire maatregelen.
 - Het woord dogma beter niet gebruiken omdat dit woord een belemmerende gevoelswaarde heeft. Het woord Leerstellingen heeft een positievere klank en zou beter zijn om te gebruiken.
 - Bij het spreken over dogma's uit een bepaalde religie is het van belang dat dit met respect gedaan wordt en zonder agressie of aanvallende toon. Dit kan kwetsend worden ervaren. Bij een vervolg bijeenkomst zal een gedragscode worden voorgesteld en zullen ook over randvoorwaarden en uitgangspunten m.b.t. dogma's en leerstellingen binnen de verschillende levensbeschouwingen gesproken moeten worden.
- **Vervolg:** De panel deelnemers die geen religieuze leiders of docenten zijn hebben aangegeven een actieve rol te willen spelen bij de organisatie van het volgende debat. Voordat dit debat plaatsvindt zullen de geestelijke leiders/docenten eerst bij elkaar komen om randvoorwaarden te scheppen voor de vormgeving van het debat en eventuele nodige gedragscodes. Voorafgaand aan de dialoog/debat zal er ook consensus moeten worden bereikt over begrippen, het gebruik van taal- en woordkeuze en de betekenis hiervan. De dogma's zijn hier een goed voorbeeld van. Bij deze gesprekken zullen WINWIDE's directeur en debatleiders aanwezig zijn.
- **Tijdslijn:** Voor de tijdslijn van deze 1ste 'IEP-praatgroep in wording' hebben wij eind van dit jaar/begin volgend jaar in gedachten. Het debat met de jongeren medio/eind 2016.
- **Rol verandering Panel deelnemers in het Vervolg:**
 - Pater dr. Avin Kunnekkadan zal het Christendom (katholicisme) vertegenwoordigen i.p.v. het Hindoeïsme in het vervolg debat.
 - Dr. Victor van Bijlert zal het Hindoeïsme vertegenwoordigen.
 - Drs. Evelin Witt, vertegenwoordiger van het Christendom zal bij het vervolg debat het Humanisme vertegenwoordigen.

Specifiek

- **Boeddhisme:** Hans Prins heeft In Liem, drs. Economie en leermeester Boeddhisme, vervangen tijdens het debat en heeft haar boodschap meegegeven voor het debat. Een mooie boodschap om in het Vervolg mee te nemen: *'Alle religies streven Vrede na, natuurlijk zowel innerlijke Vrede als maatschappelijke Vrede. Ik denk dan dat het erg belangrijk is dat iedere volgeling van welk geloof dan ook zijn eigen leer goed bestudeert en onderzoekt hoe deze de weg naar die Vrede predikt, en zich daar dan ook in oefent. Het is mooi en interessant om de religies van anderen te leren begrijpen, maar m.b.t. het tot stand brengen van werkelijke Vrede (binnen en buiten) is het belangrijk de eigen religie te bestuderen en voor zover relevant die ook te volgen. Eventuele twijfels en meningsverschillen (m.b.t. het bereiken van Vrede) binnen de eigen religie zouden dan bespreekbaar moeten zijn. Er kunnen kwesties zoals: ontstaan voor kritiek, uitdaging van gevestigde machtsstructuren, onjuiste vermenging van cultuurwaarden met de religie zelf, democratisering, emancipatie en dergelijke naar voren komen. Maar ik denk dat dat juist belangrijke processen zijn die moeten plaatsvinden. Vrede is er niet opeens, het moet langzaam ontstaan en de vraag is hoe?'* In Liem en WINWIDE vinden de invloed van waardesystemen binnen de levensbeschouwingen en andere maatschappelijke onderwerpen van belang om aandacht aan te geven, en in belang van Vrede. Wij willen in het 'Vervolg' hier dan ook aandacht aan geven. Hans Prins heeft WINWIDE gecompimenteerd met dit initiatief en benadrukt dat de kennisuitwisseling zoals die nu heeft plaatsgevonden al voldoende effect zal hebben om elkaar beter te begrijpen. Hans wil ons ondersteunen bij de organisatie van het Vervolg.
- **Christendom - Internationaal:** Hans Campman, Vz UPF, vond het programma heel goed en gevarieerd in presentatie. Angst voor God en anders gelovigen zal zeker door de discussie verminderen en een positief effect hebben op de samenleving. Wel is het belangrijk om respectvol te zijn bij het bespreken van elkaars dogma. Hans Campman vind een vervolg en deelname van jongeren van belang. Hij wil zeker hieraan bijdragen.
- **Islam:** Imam Gurbuz Yalcin wil graag bijdragen in het vervolg debat. Gurbuz heeft in Amersfoort ook een interreligieus debat opgezet. Wel adviseert hij zorgvuldig om te gaan met dogma's. De basis van de Dogma's in de Islam mogen niet veranderen. In zijn gemeenschap leert hij wel hoe je met deze dogma's eigentijds kan omgaan. Vanwege zijn verantwoordelijkheden in Amersfoort zal Imam Gurbuz niet altijd aanwezig kunnen zijn in Den Haag; in dat geval zal hij zich door een van zijn contacten uit Den Haag laten vervangen.
- **Hindoeïsme:**
 - Rev. Fr. Dr. Avin Kunnekkadan, Pater Avin vond het programma goed maar te kort om goed in de diepte te kunnen debatteren. Hij vindt de kennisuitwisseling van de verschillende levensbeschouwingen erg belangrijk en doet graag in het vervolg mee. Hij vindt deelname van de jongeren in het debat uitermate belangrijk. Pater Avin is priester o.a. gelieerd aan de TU in Delft en heeft veel jongeren in zijn achterban.
 - dr. Victor van Bijlert, godsdienstwetenschapper, Hindoeïsme, en docent VU vond het een interessante avond. Jammer dat er te weinig tijd was om langer op de inhoud in te gaan; dit zou in de toekomst anders kunnen worden georganiseerd. Victor adviseert om meerdere geestelijke leiders en culturele gezagdragers uit te nodigen. Hij wil WINWIDE hierbij ondersteunen en verschillende Pandits en Imams bij het debat betrekken. Ook zou hij voorstander zijn om de problematiek en de belemmeringen, welke zich voordoen in de Hindoeïstische gemeenschap bespreekbaar te maken.
- **Humanisme:**
 - drs. Evelin de Witt stelt voor dat alle religieuze leiders een beknopte hand-out schrijven over de belangrijkste historische feiten van hun godsdienst en relevante leerstellingen om een verdieping van de kennismaking bij een vervolg constructief te kunnen bewerkstelligen. Ook vindt zij van belang dat er in de discussie aandacht wordt gegeven aan het open en eerlijk communiceren. De open communicatie heeft een verschillende betekenis en uitingvorm in de verschillende culturen. Evelin geeft in onze MGE van oktober een kennisuitwisseling over het Humanisme. Zij wil ook samen met WINWIDE aandacht geven aan de invloed van persoonlijke en maatschappelijke waardesystemen in het samenleven.
 - drs. Luisa Gorelli, cultureel antropologe en humanist wil een bijdrage leveren aan het inhoudelijk debat vanuit haar achtergrond. Zij spreekt liever van eigentijdse geestelijke levensbehoefte i.p.v. dogma's. Zij vindt het interessant om verder in te zoomen op het Godsbeeld vs. de natuur. De natuur staat dicht bij God, maar hedendaags zo ver weg van de mens...
- **Jodendom:** Rabbijn Marianne van Praag is erg onder de indruk over de zorgvuldige en bijzondere benadering van deze thema's en de uitvoering van het programma in het algemeen. In haar gemeente zijn helaas weinig jongeren en zij adviseert om het CJO (Centraal Joods Overleg) in Amsterdam te benaderen die wel een jongeren groep in de organisatie heeft. Wel benadrukt ze dat jongeren al zoveel op hun bordje hebben door de snelle

ontwikkelingen en globalisering in onze samenleving. Een belangrijke vraag die zij ons meegeeft is, *kunnen wij deze discussie aan?* En zo ja, *hoe gaan we dit vorm geven?* Marianne zal op de achtergrond adviseren, ondersteunen en meedenken. WINWIDE heeft het volste vertrouwen om een Vervolg-debat aan te gaan, gezien de reacties en capaciteit van de andere panelleden. Toch is deze vraag van essentieel belang om in alle fases van het voortgangsproces te blijven stellen.

- **Taoïsme:**

- drs. Jan-Peter Mout, leerling Taoïsme: in het nagesprek hebben wij kunnen concluderen dat alle liberale stromingen de mens centraal stellen en wellicht ligt daar wel, naast de natuur, een mogelijkheid om een pad te vinden om dichterbij elkaar te komen. De verlichting is een belangrijke periode uit de geschiedenis waar de mens voor het eerst centraal wordt gesteld en waar universele waarden vanuit het mensbeeld zijn ontstaan, welke een enorme invloed heeft gehad op het Christendom is een belangrijke notatie. Verder zien we door het kapitalisme een geestelijk te kort ontstaan in het samenleven, wellicht een aandachtspunt om mee te kunnen nemen in het Vervolg-debat. Jan-Peter heeft zijn partijgenoten Fatima Asckar en Gertjan Geeling aanbevolen om hen uit te nodigen en te laten deelnemen aan het Vervolg-debat. Fatima houdt zich bezig met Islamitische jongeren, Gertjan is theoloog Islam. Jan-Peter geeft zelf graag ondersteuning bij de organisatie van het debat.
- Hetty Mouyal, Tai Chi leermeester wil graag actief meedoen met de inhoudelijke discussie. Met haar kennis van het Taoïsme, komende uit een katholiek gezin en opgevoed met de vrijmetselarij kan ze een positieve, balancerende bijdrage geven bij de voorbereiding van het inhoudelijke debat.

- **Dr. Ton de Kok**, gepromoveerd in de geesteswetenschappen, docent godsdienstfilosofie en auteur boek 'Wat is God?': *'Een geslaagde cyclus en avond. Nogmaals mijn complimenten. Het 'denken' dat harmonisering en synthese tegenhoudt is de 'dogmatiek'. Inderdaad zal de jeugd zich daarover moeten buigen. En dat zijn geen makkelijke onderwerpen. Is een heilig boek het woord van God of van de mens die naar God heeft 'geluisterd'? Dan: is de tekst van 2000 jaar geleden voor eeuwig geldig of is er ruimte voor aanpassing? Dan is de gelijkwaardigheid van man en vrouw cruciaal! Dan ook: kan God Natuur God de schepper vervangen. En: waarom kan het 'scheppen' niet uit de natuur komen, zoals feitelijk gebeurt. Dan zitten we met het probleem dat je alleen van de persoon-schepper-God afkomt als je erkent dat de natuur, de materie eeuwig is. Vele astrofysici menen vandaag dat er sprake is van een oneindig aantal heelallen, dus van een eeuwige materie. Nu dat is niet bewezen en niet te bewijzen. Voorlopig staat de oerknal te boek als het eerste begin en die is wel bewezen. En bij die oerknal is plaats voor een schepper, Eerste Beweger die de boel op gang heeft gebracht. Maar het belangrijkste is dat godsdiensten proberen hun dogma's die de persoonlijke ontwikkeling van het individu belemmeren van tafel halen.'* Ton de Kok biedt aan om in de toekomst een PowerPoint presentatie over Spinoza te geven ter ondersteuning van de jongeren bij het vervolgdebat. Spinoza heeft een belangrijke rol gespeeld in de Verlichtingsperiode en in de ontwikkeling van het Humanisme.

CONCLUSIE

- ✓ WINWIDE kan concluderen dat het debat veel inhoud heeft opgeleverd om hieraan een Vervolg te geven.
- ✓ We zijn blij dat de paneldeelnemers het eens zijn dat het van belang is dat het Interreligieuze debat wordt geleid door jongeren uit de verschillende religies/levensbeschouwingen onder begeleiding van hun geestelijke leiders.
- ✓ WINWIDE gaat met het Vervolg aan de slag en hoopt in het Vervolg meer aandacht en ondersteuning van de Gemeente Den Haag, de Overheid en de Pers te krijgen.

WINWIDE dankt alle panel deelnemers voor hun bijdrage aan dit resultaat!

SWF/14 juli'15

WIN met Wilskracht, Initiatief, Durf en Empathie

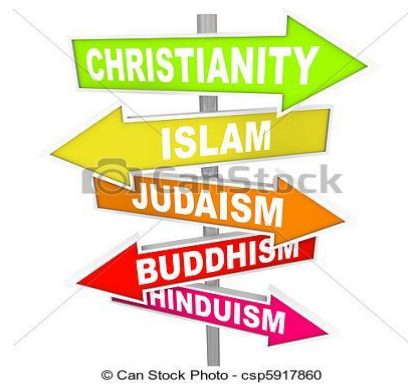
Sandra W. Fransz,

Directie

T 06 245 201 49

www.winwide.nl

Beeldende Rapportage

PLUS >>>TAOISME

In den Beginne was er niets...

En dan...

De inleiding...

het Europees Christendom in een Notendop...

DE MAALTIJD

WINWIDE's Culinaire Team...

WINWIDE's AlleTonenKoor (ATK)

HET DEBAT

Onze muzikale avond voorzitter...

... Een van onze debatleiders